

Europos bendroji programa (EBP) DIRVOŽEMIS PRANEŠIMAS ŽINIASKLAIDAI

„Tausojantis klimato atžvilgiu žemės ūkio paskirties dirvožemio valdymas“

Dvidešimt keturios šalys sujungia pajėgas Europos bendrojoje programoje EBP DIRVOŽEMIS. Programos bendras tikslas – pateikti tvarius žemės ūkio paskirties dirvožemio valdymo sprendimus, prisidedančius prie pagrindinių visuomenės iššūkių, įtraukiant klimato kaitą ir aprūpinimą maistu ateityje, sprendimo.

Mes ne visuomet suvokiame dirvožemio svarbą, bet iš tiesų nuo jo priklauso mūsų gyvenimas. Dirvožemis – augalų ir jų šaknų buveinė, maisto medžiagų ir vandens tiekėjas.

Derlingi ir produktyvūs dirvožemiai yra tiesioginis mūsų egzistavimo pagrindas, nes jie – būtina sąlyga, užtikrinanti stabilų maisto, pluošto, gyvulių pašaro, medienos ir kitų biomasės rūšių tiekimą.

Tvarios dirvožemio funkcijos

Dirvožemis padeda palaikyti biologinę įvairovę ir prisideda prie įvairių ekosistemų funkcijų teikimo, ir, kaip didžiausia anglies sanakaupa sausumoje, taip pat yra susijęs su globaliais klimato kaitos iššūkiais. Dirvožemis yra sprendimo, kaip įgyvendinti tvarios plėtros tikslus, dalis.

Dirvožemis yra ribotas išteklius, kurio degradacija, įskaitant eroziją, organinių medžiagų praradimą, užterštumą ir nepralaidumą vandeniui, kelia grėsmę jo funkcijoms. Intensyvesnė gamyba dėl didėjančios pasaulinės maisto ir biomasės paklausos tik dar labiau padidins šiuos iššūkius.

Tvariu dirvožemio valdymu įmanoma išsaugoti ir netgi pagerinti ekosistemų bei biologinės įvairovės funkcijų teikimą dirvožemyje. Dirvožemio valdymas gali būti išmanus klimato atžvilgiu, prisidedant prie klimato kaitos švelninimo kaupiant anglį ir pritaikant agroekosistemas prie kintančio klimato. Išmanus klimato atžvilgiu, tvarus dirvožemio valdymas yra tinkamas atsakas į šiuos pagrindinius visuomenės iššūkius.

Ir Europos aplinkos veiksnių programa, Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO), ir kitos tarptautinės iniciatyvos skatina didinti žinias apie tvarų dirvožemio valdymą ir jo funkcijų apsaugą.

Europos pastangos dėl tvaraus dirvožemio valdymo

Europos bendrosios programos EBP DIRVOŽEMIS tikslai yra plėtoti žinias bei taikyti priemones ir suvienyti tyrėjų bendruomenę, kad būtų skatinamas klimato atžvilgiu išmanus, tausojantis žemės ūkio paskirties dirvožemių valdymas, užtikrinantis tvarią maisto gamybą, palaikantis dirvožemio biologinę įvairovę ir kitas jo funkcijas, siekiant išsaugoti dirvožemio teikiamas ekosistemos paslaugas.

Programa EBP DIRVOŽEMIS apima 26 organizacijas partneres iš 24 šalių. Kartu su Europos Komisija programos partneriai turi bendrą biudžetą (80 mln. EUR) ir pajėgų sukurti palankią aplinką, kuri padidins žemės ūkio paskirties dirvožemio indėlį sprendžiant svarbiausius visuomenės iššūkius, tokius kaip klimato pokyčių ir klimato kaitos poveikio mažinimas, tvarios žemės ūkio produkcijos gamyba, ekosistemų paslaugų teikimas ir dirvožemio atkūrimas bei degradacijos prevencija.

Tvaraus dirvožemio valdymo planas

Išmanaus, tvaraus dirvožemio valdymo įgyvendinimas skiriasi tarp regionų, taikomų žemės ūkio praktikų ir įvairių dirvožemių tipų. Vienoje pirmųjų programos EBP DIRVOŽEMIS veiklų dalyvaus Europos ir nacionaliniai suinteresuoti subjektai, siekiant nustatyti regioninių ir nacionalinių veiklų žinių spragas ir skirtumus. Kritiškas įvertinimas suteiks galimybę atskleisti pradinę turimų žinių bei priemonių padėtį šalyse partnerėse ir padės nustatyti mokslinių tyrimų prioritetus. Tai leis sukurti planą, kuris veiks kaip strateginė tyrimų darbotvarkė, leidžianti strateginių sprendimų priėmimą moksle, politikoje ir sprendžiant programos įgyvendinimo klausimus Europoje.

Programa EBP DIRVOŽEMIS kurs / plėtos suderintą bei lengvai pasiekiamą informaciją apie dirvožemį ir taip prisidės prie tarptautinių pranešimų / ataskaitų apie žemės ūkio paskirties dirvožemius. Bendros pastangos sustiprins diaugiadisciplininę mokslininkų, tiriančių dirvožemį, bendruomenę. Integruota į platesnį suinteresuotų šalių tinklą ir taikydama bendradarbiavimo principą, EBP DIRVOŽEMIS rems tinklų kūrimą, tarpvalstybinių projektų inicijavimą, doktorantų mokymą, šviečiamąją veiklą, žinių sklaidą ir komunikaciją.

Sąmoningumas, gairės ir patarimai dėl politikos

Programa EBP DIRVOŽEMIS sieks kelti plačiosios visuomenės sąmoningumą / informuotumą ir gerinti supratimą apie žemės ūkio paskirties dirvožemio valdymą.

Ūkininkai, žemės savininkai, žemės valdytojai ir pramonininkai gaus prieigą prie šaliai specifinių gairių dėl tvarių dirvožemio valdymo praktikų, anglies lygio apskaitos technologijos ir priemonių. Rengiant planą šalyse partnerėse bus vertinami esami dirvožemio kokybės ir anglies apskaitos modeliai. Tai sudarys galimybę pasirinkti žemės ūkio paskirties dirvožemio valdymo pobūdį, atsižvelgiant į galimą poveikį dirvožemio organinės anglies sankaupoms ir ŠESD emisijoms.

Politiniame lygmenyje programos tikslas yra nustatyti duomenų spragas bei naujų žinių poreikio prioritetus ir teikti pagrįstas rekomendacijas formuojant politiką Europos ir regionų lygiu.

Programa EBP DIRVOŽEMIS gavo finansavimą iš Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programos Horizon 2020 pagal dotacijos sutartį Nr. 652615.

Kontaktinė informacija

EJP SOIL koordinatorė INRAE: Claire Chenu. El. paštas: ejpsoilcoord@inrae.fr

EJP SOIL koordinatorė LAMMC: dr. Žydrė Kadžiulienė. El. paštas: zydre.kadziuliene@lammc.lt

EJP SOIL koordinatorės pavaduotojas LAMMC: dr. Virginijus Feiza. El. paštas: virginijus.feiza@lammc.lt

Lietuva ir Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras (LAMMC) yra vieni programos EJP SOIL partnerių. LAMMC tyrėjai atlieka daug mokslinių tyrimų dirvožemio tvarumo palaikymo klausimais. Dalyvavimas šioje programoje suteiks galimybę išplėsti tyrimus, pagilinti žinias ir patobulinti technologinius pasiūlymus praktikai.

Informacija lietuvių kalba pateikta tinklapyje www.lammc.lt.

Kita informacija

Norinčius gauti daugiau informacijos apie EJP SOIL kviečiame apsilankyti tinklalapyje www.ejpsoil.org ir užsisakyti informacinį biuletinį. Tinklapyje taip pat pateikta kontaktinė informacija apie nacionalinius partnerius ir programos atstovus.